

a Kúria útján
az Alkotmánybíróság részére
Budapest

KÚRIA 4.		
Kvk. I. 39.354/2022/6		
Érkezett:		2022 MÁRC 31.
Példány:	Melléklet:	Közzététel:
1	4	PKI

Tisztelt Alkotmánybíróság!

[REDACTED] és a Magyar
Kétfarkú Kutya Párt (székhely: 1071 Budapest, Damjanich utca 26/B. 3/1., nyilvántartási szám:
01-02-0015629, adószám: 18649167-1-42, képviseli: Kovács Gergely társelnök, a
továbbiakban: Kérelmező 2) a csatolt meghatalmazással igazolt dr. T. Tóth Balázs ügyvéd jogi
képviselő [REDACTED]

[REDACTED] útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a
továbbiakban: Abtv.) 27. §-a, a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a
továbbiakban: Ve.) 233. § (1) bekezdése alapján

alkotmányjogi panaszt

nyújtunk be, amelynek keretében indítványozzuk, hogy a tisztelt Alkotmánybíróság az
Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja szerinti hatáskörében eljárva állapítsa meg, hogy
a Kúria Kvk.I.39.354/2022/5. számú végzése sérti Kérelmező 1-nek az Alaptörvény VI. cikk
(1) bekezdésében, továbbá az Alaptörvény XXIII. cikk (1) bekezdésében elismert alapvető
jogait, valamint Kérelmező 2-nek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében, XXVIII.
cikk (7) bekezdésében, továbbá az Alaptörvény XXIII. cikk (1) bekezdésében elismert alapvető
jogait, ezért az alaptörvény-ellenes, amelyre figyelemmel a támadott végzést az Abtv. 43. § (1)
bekezdése alapján semmisítse meg.

1. A jelen alkotmányjogi panaszt a kérelmezők az alábbi tényállásra alapítják.

1.1 Magánszemély nyújtott be választási kifogást azzal kapcsolatban, hogy a Szerb
Köztársaságban a magyar országgyűlési képviselők 2022. évi általános választására és a 2022.
április 3-ára kitűzött országos népszavazásra vonatkozó választási levélcsomagokat egy

Elektronikusan aláírta:

Dr. Tóth Balázs

Sajnálat

politikai párt, a Vajdasági Magyar Szövetség (a továbbiakban: VMSZ) kézbesítette és a kézbesítés során a választó befolyásolása is előfordult.

A magánszemély kifogástevő hivatkozott a sajtóban megjelent részletes tudósításra, ezen kívül három választópolgártól (köztük Kérelmező 1-től) csatolt be teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt nyilatkozatot.

1.2. 2022. március 15-én a VMSZ párt aktivistája kereste fel Kérelmező 1 lakóhelyét, közölte a párthoz való kötődését és azt, hogy ő intézi a szavazási levélsomagok kiosztását és begyűjtését. Az utca lakóiról névsora volt, amelyen Kérelmező 1 neve át volt húzva, és az aktivista azt a tájékoztatást adta Kérelmező 1-nek, hogy ő nem rendelkezik választójoggal.

Nem sokkal ezt követően Kérelmező 1 a Facebookon üzenetet küldött a VMSZ-nek, amelyben határozottan kérte, hogy az ő szavazási levélsomagját is adják át, mert az aktivista csak Kérelmező 1 családtagjai számára kézbesített.

2022. március 16-án a VMSZ ugyanezen aktivistája kézbesítette Kérelmező 1 számára a szavazási levélsomagját. Az aktivista ezen alkalommal is úgy nyilatkozott, hogy a VMSZ képviseli, és hivatkozott Kérelmező 1 által a Facebookon küldött üzenetre, *“közölte, hogy [Kérelmező 1-nek] felesleges problémázn[ia], mivel megkapták a Facebookon írt level[ét].”* Az aktivista arra hivatkozott, hogy előző nap tévesen nyilatkozott Kérelmező 1 választójogának hiányáról, az ő szavazási levélsomagja *“véletlenül elkallódott”*. Az aktivista Kérelmező 1-et *“megkért[e], hogy ne jelentse senkinek az esetet”*. Az aktivista politikai kampánytevékenységet is kifejtett, elmondta, hogy *“[r]emélem, legalább jól döntesz. Ne hagyjuk, hogy Magyarországon megálljon a gazdasági növekedés és visszatérjen a 2010 előtti korszak. És ne hagyjuk, hogy a kiskorú gyermekeinken nem[i] átalakító műtéteket hajtsanak végre”*.

1.3. A második esetben a nyilatkozattevő üzenetet kapott arról, hogy a levélsomagját a VMSZ helyi irodájában veheti át. Az irodában számos szavazási levélsomag volt sorrendbe rakva. A nyilatkozattevő kérdésére, hogy a négy évvel korábbihoz hasonlóan miért nem a posta kézbesíti a levélsomagokat, a párt aktivistája azt a választ adta, hogy *“mert most ez így van megszervezve”* és *“a postás nem vinné ki addig, amire vissza kell adni”*. A harmadik esetben a nyilatkozattevőnek nem a posta, hanem általa nem ismert személyek kézbesítették a szavazási levélsomagot, akik nem közölték a szervezeti kötődésüket.

1.4. A kifogástevő minderre figyelemmel azt kérte, hogy *“a tisztelt Választási Bizottság a Ve. 218. § (2) bekezdés a) pontja szerint a jogsértés tényét állapítsa meg; b) pontja szerint a jogsértőt tiltsa el további jogsértéstől; valamint d) pontja szerint a jogsértés elkövetőjére szabjon ki bírságot.”* A kifogást a Nemzeti Választási Bizottság (a továbbiakban: NVB) elutasította. A támadott határozat hivatkozik a Nemzeti Választási Iroda feljegyzésére, mely szerint az országgyűlési képviselők általános választásán és az azzal közös eljárásban lebonyolított országos népszavazáson a választási irodák hatáskörébe tartozó feladatok végrehajtásának részletes szabályairól, a választási és népszavazási eredmény országosan összesített adatai körének megállapításáról, a fővárosi és megyei kormányhivatal választásokkal összefüggő informatikai feladatai ellátásának részletes szabályairól, valamint a közös eljárásban használandó nyomtatványokról szóló 3/2022. (I. 11.) számú IM rendelet (a továbbiakban: Vhr.) 22. § (1) bekezdés s) pontja szerint *“postai úton”* szükséges a szavazási levélcsomagokat a választópolgárok lakcímére megküldeni. A feljegyzés szerint a postai kézbesítéshez az NVI a Magyar Posta Zrt. szolgáltatását választotta, amely a leveleket a szerbiai kézbesítés érdekében átadta a Szerb Postának. A feljegyzés szerint az NVI más szervezet közreműködését nem vette igénybe.

Az Nemzeti Választási Bizottság döntése rögzíti, hogy a Vhr. alapján a levélcsomagot postai úton szükséges a választópolgár által megjelölt postacímre megküldeni, mely tevékenységhez az NVI a Magyar Posta Zrt. szolgáltatását választotta. Az NVB szerint az NVI kötelezettsége csupán addig terjed, hogy a címzés megfelelően a névjegyzékben rögzített postai címnek, valamint *“az NVI-nek megfelelő gondossággal szükséges kiválasztania azt az egyetemes postai szolgáltatást végző társaságot”* [39]. Az NVB szerint mivel az ügyben nem merült fel a címzés hibájára vagy az NVI megfelelő gondossággal történő eljárását cáfoló körülmény, az NVI érdekkörbe tartozó hiba vagy mulasztás nem állapítható meg. Az NVB határozata nem tartalmaz érvelést a jogszabálysértés megállapítására vonatkozó kifogástevői kérelemről.

1.5. Az NVB határozatával szemben a Kérelmező 2 nyújtott be felülvizsgálati kérelmet a Kúriához. A Kérelmező 2 hivatkozott arra, hogy az NVB nem döntött a kifogástevő kérelmének egészéről, mert az NVB határozata nem tartalmazott érvelést a jogsértés tényének megállapítására vonatkozóan. A Kérelmező 2 hivatkozott arra is, hogy a jogsértésért az NVI-t felelősség terheli, mert a 3/2022. (I. 11.) számú IM rendelet (a továbbiakban: Vhr.) 22. § (1) bekezdés s) pontja csupán azt írja elő, hogy a kézbesítést *“postai úton”* szükséges megtenni,

azonban ilyen szolgáltatást számos gazdasági társaság nyújt, ezért az NVI a Magyar Posta Zrt-n kívül más szolgáltatót is igénybe vehetett volna, valamint más módon is elősegítheti, hogy a szavazási levélcsoomagok biztosan célba érjenek. Mindettől függetlenül a Kérelmező 2 hivatkozott arra, hogy a Ve. 277. § (1) bekezdése arra kötelezi az NVI-t, hogy a választópolgár számára küldje meg a szavazási levélcsoomagot, ami ebben az esetben biztosan nem történt meg, amiért az NVI-t a közjogi szerepére tekintettel felelős. A Kérelmező 2 hivatkozott arra is, hogy a Ve. 277. § (1) bekezdése szerinti *“megküld”* kifejezést a magyar jog egyértelműen nem *“útbaindít”* értelemben, hanem a jognyilatkozat megérkezését is magában foglaló *“eljuttat”* jelentés szerint használja. A Kérelmező 2 kérte, hogy a Kúria *“a Ve. 218. § (2) bekezdés a) pontja szerint a jogsértés tényét állapítsa meg; b) pontja szerint a jogsértőt tiltsa el további jogsértéstől; valamint d) pontja szerint a jogsértés elkövetőjére szabjon ki bírságot.”*

A Kúria döntése szerint az NVI csak a Magyar Posta Zrt-vel köthetett szerződést a szavazási levélcsoomagok kézbesítése érdekében, amely csak a Szerb Posta szolgáltatását vehette igénybe. Megállapította, hogy az NVI felelőssége csak a szavazási levélcsoomagoknak a Magyar Posta Zrt.-nek történő átadásáig terjed. A Kúria döntése szerint a jogsértés megállapítására azért nem volt lehetőség, mert a magánszemély kifogástevő a kifogásában hivatkozott arra, hogy a jogsértést az NVI követte el. A Kúria azt azonban nem vette figyelembe, hogy a kifogás *IV. Jogkövetkezmény* részében a magánszemély kifogástevő kérte, hogy *“a tisztelt Választási Bizottság a Ve. 218. § (2) bekezdés a) pontja szerint a jogsértés tényét állapítsa meg”*, valamint a jogsértés tényének megállapítását a Kérelmező 2 is kérte a felülvizsgálati kérelmében.

2. Az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltételeit a választási eljárásban hozott kúriai döntésekkel szemben az Abtv. 27. §-a és 29. §-a, továbbá az Ve. 233. §-a határozza meg.
- 2.1. Az Abtv. 27. §-a szerint alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordulhat az egyedi ügyben érintett magánszemély vagy szervezet az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben, ha az ügy érdekében hozott döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette.

Kérelmező 1-nek érintette az Alaptörvény XXIII. cikk (1) bekezdésében elismert alapvető jogát az, hogy számára egy politikai párt aktivistája kézbesítette a szavazási levélcsomagot és ennek átadása során az országgyűlési képviselők 2022. évi általános választására és a 2022. április 3-ra kiírt országos népszavazásra vonatkozó kampánytevékenységet kellett hallania. Ennek következtében Kérelmező 1 csak a párt aktivistájának igénybevételével tudta gyakorolni választójogát, ez a körülmény tehát az alapjog gyakorlására alapvetően kihat.

Kérelmező 1-nek érintette az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében foglalt alapvető jogát az, hogy a választójogának gyakorlásához nélkülözhetetlen szavazási levélcsomag átvételekor kampánytevékenységet kellett tapasztalnia, valamint az, hogy a szavazási levélcsomag átvételekor mutatott reakciójából következtetés volt levonható az ő politikai véleményére.

A Kúria döntésével szemben további jogorvoslati lehetőség nem áll rendelkezésre, Kérelmező 1 és Kérelmező 2 jogorvoslati lehetőségei tehát a döntés meghozatalával kimerültek.

2.2. A Kúria az ügy érdemében hozott döntését a Kérelmező 2 felülvizsgálati kérelme alapján indult eljárásban hozta meg. Ennek az eljárásnak az alábbiakban kifejtettek szerinti sérelme, vagyis az a tény, hogy a Kúria nem merítette ki az indítványozó valamennyi kérelmét és az indítványozó felülvizsgálati kérelmében foglaltakat érdemben nem vizsgálta, összességében az eljárás tisztességességét, így az indítványozó XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésében elismert alapvető jogait sérti.

Az a tény, hogy Kérelmező 1 csak úgy vehette át a szavazási levélcsomagját, hogy eközben egyértelműen az országgyűlési képviselők 2022. évi általános választására és a 2022. április 3-ra kiírt országos népszavazásra vonatkozó kampánytevékenységet kellett hallania, az alábbiakban foglaltak szerint sérti Kérelmező 2-nek az Alaptörvény XXIII. cikk (1) bekezdésében foglalt jogát, mert az ő politikai álláspontjával ellentétes üzenetet közvetített. Kérelmező 2 egyértelműen a népszavazásra feltett kérdésekkel szemben foglalt állást, a népszavazásra bocsátott kérdéseket bíróságon is vitatta (a Kúria Knk.IV.40.648/2021/23., Knk.III.40.644/2021/15., Knk.III.40.647/2021/18. számú határozata), valamint a népszavazáson az érvénytelen szavazat leadására buzdítja támogatóit (lásd például: <https://www.facebook.com/justanotherwordpresspage/posts/310852347742165>). Ezért a népszavazáson való érvényes szavazat leadására buzdító kijelentés a Kérelmező 2-nek a politikai versenyben elfoglalt esélyét érinti.

Az indítványozó jogorvoslati lehetőségét az NVB határozata bírósági felülvizsgálatának kezdeményezésével kimerítette, további jogorvoslati lehetőség nem áll a rendelkezésére.

Mindezen körülményekre figyelemmel a jelen alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. §-ában meghatározott feltételeknek megfelel.

2.3. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.

Jelen ügy, mindkét kérelmezőre kiterjedő, elsődleges fontosságú alkotmányjogi kérdése az, hogy a választási szerveket és ezáltal az államot milyen felelősség terheli arra nézve, hogy az alaptörvényben foglalt, a választásokkal összefüggő jogok, így különösen a választójog gyakorlását biztosítsa. Figyelembe véve a szóban forgó alapjogok, valamint a választás mint a demokratikus hatalomgyakorlás alapvető intézményének kiemelt alkotmányjogi relevanciáját, kijelenthető, hogy az ügy alapkérdése alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés.

Kérelmező 2 álláspontja szerint a bírósági döntést érdemben befolyásolta az az alaptörvény-ellenesség, hogy a Kúria nem merítette ki a felülvizsgálati kérelemet, az alábbiak szerint az indítványozó kérelmeire és érveire érdemben nem reagált, azokat teljeskörűen nem bírálta el. Kérelmező 1 álláspontja szerint alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, hogy a választójogának – mint alapvető demokratikus jogának – gyakorlása során a magánszférájába történik-e beavatkozás, kényszerülhet-e arra, hogy a választójogával csak kampánytevékenység meghallgatásával élhessen.

2.4. A Ve. 233. § (1) bekezdése szerint a választási eljárásban hozott bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz a sérelmezett döntés közlésétől számított három napon belül nyújtható be az Alkotmánybírósághoz. A sérelmezett döntést a Kúria 2022. március 28-án hozta meg. Erre figyelemmel a kérelmezők 2022. március 31-én 16:00 óráig biztosan előterjeszthetik az alkotmányjogi panaszt.

3. Az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata szerint a testület nem “negyedfokú bíróság”, vagyis “[a] jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}, illetve “[a] tényállás megállapítása és az ehhez vezető bizonyítékok felvétele és értékelése, valamint a jogszabályok értelmezése a bíróságok, ezen belül is elsősorban a Kúria, nem pedig az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó kérdés” {3092/2019. (V. 7.) AB végzés,

Indokolás [13]]. Mindezek azt jelentik, hogy az alkotmányjogi panasz-eljárásban az Alkotmánybíróság nem hoz döntést az előtte fekvő ügy érdemében, a bírósági döntés megváltoztatására nem, csak megsemmisítésére és a jogosult [Abtv. 43. § (1) és (3) bekezdései]. Az Alkotmánybíróság által meghatározott alaptörvény-szerű értelmezési kereteken belül álló, a konkrét ügyre vonatkozó érdemi döntést ezt követően a bíróságnak kell meghoznia.

Mindez a jelen ügyre vetítve azt jelenti, hogy a jogsértést elbírálása az Alkotmánybíróság döntésének keretei között a Kúria hatáskörébe tartozott. Az Alkotmánybíróság döntéséből nem következik a jogsértés megállapítása, hiszen ez egy olyan jogkérdés, amelyet a Kúriának kell eldöntenie. Az alábbiak szerint erre azonban a jelen ügyben nem került sor, így az indítványozó jogorvoslati kérelme érdemben elbírálatlan maradt: az Alkotmánybíróság az érdemi döntés meghozatalára nem rendelkezik hatáskörrel, csupán az érdemi döntés kereteinek meghatározására, a Kúria pedig elmulasztotta érdemileg elbírálni az indítványozó kérelmét.

4. A Kúria a támadott döntésében az ügyben felmerülő jogkérdést érdemben nem bírálta el, ezzel megsértette a Kérelmező 2-nek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz és jogorvoslathoz való jogát.

4.1. Az Alkotmánybíróság számos alkalommal, többféle szempontból foglalkozott a jogorvoslati jog alkotmányos tartalmával. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a jogorvoslathoz való jog lényegi tartalma az érdemi határozatok tekintetében a más szervhez, vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetősége {lásd: 35/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [16], 3059/2017. (III. 20.) AB végzés, Indokolás [15]}.

A különböző eljárásokban a jogalkotó eltérő jogorvoslati formákat, jogorvoslatot elbíráló fórumokat állapíthat meg, valamint azt is eltérően határozhatja meg, hogy hány fokú jogorvoslati rendszer érvényesülhet {22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [95]}.

“Az Alkotmánybíróság értelmezésében az Alaptörvényben biztosított jogorvoslathoz való jog tényleges és hatékony jogorvoslat lehetőségének a biztosítását követeli meg, így nem csak abban az esetben állapítható meg az alapjog sérelme, ha a jogorvoslat lehetőségét teljesen kizárták {lásd például 36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [61]}, hanem akkor is, ha a jogszabályban egyébként biztosított jogorvoslat más okból nem tud ténylegesen és hatékonyan érvényesülni, így például ha azt a részletszabályok rendelkezései akadályozzák meg, ezáltal

üresítve ki, illetve téve formálissá a jogorvoslathoz való jogot” {11/2017. (V. 26.) AB határozat, Indokolás [29]}.

A jogorvoslathoz való jog tényleges és hatékony érvényesülése azonban nem csupán a jogalkotóval szemben (a jogszabályok tartalmát illetően) fennálló követelmény, hanem az Alaptörvény 28. cikkéből következően (a jogszabályok értelmezése során) a jogalkalmazó szerveket is kötelezi. Mindez összhangban van az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) 13. cikkében garantált hatékony jogorvoslathoz való jognak az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) ítélkezési gyakorlatában kibontott tartalmával is. Az EJEB maga is hangsúlyozta ugyanis, hogy az Egyezmény 13. cikkében biztosított jogorvoslati jog hatékonyságának mind a jogszabályok, mind azok gyakorlati érvényesülését illetően is fenn kell állnia, amit az Egyezményben részes államok hatóságai nem akadályozhatnak működésük során jogszerűtlenül {*Ilhan kontra Törökország* [GC] (22277/93.), 2000. június 27., 97. bekezdés; *Karácsony és mások kontra Magyarország* (42461/13.), 2014. szeptember 16., 96. bekezdés; *Szél és mások kontra Magyarország* (44357/13.), 2014. szeptember 16., 93. bekezdés}.

Az Alkotmánybíróság a 24/2015. (VII. 7.) AB határozatban értelmezte a jogorvoslathoz való jog tartalmát, illetve annak viszonyát a tisztességes eljáráshoz való joggal. E szerint, “[a]z Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése értelmében mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti. A jogorvoslathoz való jog olyan alkotmányos alapjog, amely tárgyát tekintve a bírói, illetőleg a hatósági (más közigazgatási) döntésekre terjed ki, tartalmát tekintve pedig azt kívánja meg, hogy „valamennyi, az érintett jogát vagy jogos érdekét (helyzetét) érdemben befolyásoló érdemi határozat felülvizsgálata érdekében legyen lehetőség más szervhez, vagy azonos szerv magasabb fórumához fordulni. Az Alaptörvény megköveteli, hogy a jogorvoslati jog nyújtotta jogvédelem hatékony legyen, vagyis ténylegesen érvényesüljön és képes legyen a döntés által okozott sérelem orvoslására. (...) Minden jogorvoslat lényegi, immanens eleme továbbá a jogorvoslás lehetősége, vagyis a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát, ami azt feltételezi, hogy a jogorvoslatot végző szervnek ténylegesen meg kell vizsgálnia a kérelem érdemét. {Erről lásd: EJEB, *Bensaid kontra Egyesült Királyság*, (44599/98); 2001. február 6., 53. bekezdés.} „Nem következik mindebből, hogy a jogorvoslatot elbíráló szervnek a

kérelemnek minden körülmények között helyt kell adnia, az azonban feltétlenül, hogy az eljárási szabályok által meghatározott keretek között a jogorvoslati eljárást lefolytassák és a jogorvoslati kérelemben írtakat a jogszabályban foglaltak szerint érdemben megvizsgálják.” {Indokolás [19]}

Az Alkotmánybíróság azt is hangsúlyozta, hogy “a jogorvoslati jog sérelme azonban gyakran kapcsolatba hozható, illetve visszavezethető más Alaptörvényben biztosított jog(ok) sérelmére is. Egyértelmű például a jogorvoslati jog és a tisztességes eljárás követelményeinek a kapcsolata, hiszen azoknak a jogorvoslati eljárás során is érvényesülniük kell. Ha tehát egy ügyben közvetett módon más alapjogi sérelem gyanúja is felmerül, a jogorvoslat akkor minősül hatékonynak, ha a panaszolt alapjogi sérelem tekintetében a tényleges orvosolhatóság lehetősége fennáll és sor kerül a panaszolt sérelem érdemi felülvizsgálatára.” {Indokolás [19]}

Az Alkotmánybíróság e határozatában arra is rámutatott, hogy a közigazgatási határozatok bírósági felülvizsgálata tekintetében a korábbi Alkotmány 50. § (2) bekezdése és az Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdés b) pontja, a jogorvoslathoz való jog tekintetében pedig a korábbi Alkotmány 57. § (1) és (5) bekezdése, illetve az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése tartalmilag azonosan rendelkeznek. Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság nyomatékosította, hogy “a közigazgatás törvény alá rendeltségét jogállami követelménynek tekinti, amelyet a közigazgatási határozatok törvényességi ellenőrzése folytán a bíróságoknak kell biztosítaniuk.” {24/2015. (VII. 7.) AB határozatban, Indokolás [20]}

Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog, illetve a XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jogból együttesen következik a jogorvoslat ténylegességének, érdemi jellegének követelménye {14/2018. (IX. 27.) AB határozat, Indokolás [30]}. Az Alkotmánybíróság az Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: EJEB) gyakorlatát is felhívva kifejtette, hogy “a bírói döntéseknek a tisztességes eljárás által megkövetelt indokolása iránti igény egyfelől szoros összefüggésben áll a jogorvoslathoz fűződő joggal, ugyanis e jog hatékony gyakorlására kizárólag a bíróság döntését alátámasztó indokok ismeretében nyílik valódi lehetőség ... Másfelől szoros összefüggés mutatkozik az indokolási kötelezettség teljesítése, és a tisztességes eljáráshoz fűződő jogból fakadó azon alkotmányos igény között, hogy az eljárásban szereplő fél meghallgatást nyerhessen, azaz kérelmét a bíróság megvizsgálja ... Ennek oka az, hogy kizárólag a kellő alaposággal indokolt bírói határozatból

tűnhet ki, hogy az ügyet eldöntő bíróság ténylegesen figyelembe vette-e a felek által előterjesztett bizonyítékokat és érveket” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [32]}.

A tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványát képező bírósághoz fordulás jogát az Alkotmánybíróság már a 59/1993. (XI. 29.) AB határozatában értelmezte, és megállapította, hogy “[a] bírósághoz való fordulás alapvető joga nemcsak a beadványok előterjesztésének jogára szorítkozik, hanem a bírósági eljárásban a fél pozícióját biztosítja a személyeknek. A személyek alanyai, alakítói és nem tárgyai, »elszenvedői« a bírósági eljárásnak. Alkotmányban biztosított joguk van arra, hogy a bíróság az eljárásba vitt jogaikat és kötelességeiket elbírálja (s ne csak az ezeket tartalmazó beadványról mondjon véleményt)” {megerősítve: 36/2014. (XII. 18.) AB határozat, Indokolás [92]}. A bírósághoz való fordulás jogát az Alkotmánybíróság később úgy értelmezte, mint ami “nem egyszerűen azt jelenti, hogy valaki kérelemmel fordulhat a bírósághoz, ... hanem hogy a jogvitát a bíróság érdemben bírálja el, és arról érdemben, végrehajtható határozatával, végérvényesen döntsön” {3124/2015. (VII. 9.) AB határozat, Indokolás [35], 24/2018. (XII. 28.) AB határozat, Indokolás [18]}.

Az Alkotmánybíróság szerint a bírósághoz fordulás jogából következően a bíróságok kötelesek kimeríteni a kereseti kérelmet, vagyis kötelesek a kereseti kérelem valamennyi elemének érdemi megvizsgálására: **“[a] kereseti kérelem kimerítésének kötelezettsége azt a követelményt támasztja a bírói döntéssel szemben, hogy a bíróságok érdemi vizsgálat eredményeként az ítélet rendelkező részében rendelkezzenek a kereset, illetőleg vizsgontkereset valamennyi eleméről”** {24/2018. (XII. 28.) AB határozat, Indokolás [19]}.

Az Alkotmánybíróság az indokolási kötelezettséget vizsgáló 7/2013. (III. 1.) AB határozatban kifejtette, hogy az az alkotmányos igény, hogy a perbe vitt jogok és kötelezettségek érdemi elbírálást nyerjenek az egyedi bírói döntésekkel szemben is érvényesíthető {Indokolás [27]}. Az Alkotmánybíróság szerint “a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}. Ebben a körben az Alkotmánybíróság az EJEB gyakorlatára is hivatkozott, amikor megfogalmazta, hogy “[az EJEB] ugyanakkor azt is elvi éllel mondta ki, hogy a döntéssel szemben feltétlen elvárás, hogy a bíróság az ügy lényegi részeit a szükséges alapossággal vizsgálja meg, és erről a vizsgálatáról a határozatának indokolásában is adjon számot” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [31]}. A fent kifejtettekre tekintettel a Kúria

az indítványozónak az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit nem vizsgálta meg kellő alaposággal, ezért a támadott határozat az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti. Az Alkotmánybíróság azt is megfogalmazta, hogy az ügy bíróságok általi érdemi tárgyalása és elbírálása történeti alkotmányunk egyik vívmánya, és a bírói felülvizsgálat "alkotmányosan nem korlátozódhat a jogszerűség pusztán formális szempontok szerinti ... vizsgálatára" {25/2018. (XII. 28.) AB határozat, Indokolás [17]}.

A 24/2015. (VII. 7.) AB határozatban az Alkotmánybíróság megsemmisítette a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 17.Kpk.45.226/2014/2. számú végzését, mivel az nem végezte el a felülvizsgálati kérelem érdemi elbírálását, így sérült az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése által is védett hatékony jogorvoslathoz fűződő joga. A konkrét ügyben a testület arra a megállapításra jutott, hogy "a lefolytatott bírósági eljárás a vizsgált esetben a jogorvoslathoz való alapjog immanens elemének, az állított jogsérelem orvosolhatóságának a lehetőségét és érvényesülését zárta ki, amikor a bíróság nem a panaszos (kérelmező) jogorvoslati kérelmének megfelelően vizsgálta meg a rendőrségi határozatot." (Indokolás [25]) Ezen túlmenően az Alkotmánybíróság súlyosbító tényezőként vette figyelembe azt, hogy a konkrét esetben a jogorvoslathoz való jog sérelme egy másik alapvető jog, a gyülekezési jog sérelmét is előidézte, így a végzésben a bíróság által érdemben meg nem vizsgált jogorvoslati kérelem "olyan kirívó törvénysértésként értékelhető, amely eléri az alaptörvény-ellenesség szintjét, mivel a törvénysértések következtében nem érvényesülhetett a jogorvoslathoz való jog lényegi tartalma. Mindezt pedig súlyosbítja, hogy közvetett módon mindez egy alapvető jog gyakorlásával, a gyülekezéshez való joggal áll összefüggésben." {Indokolás [27]}

4.2. Jelen ügyben a kifogástevő magánszemély azt kérte az NVB-től, hogy "*a tisztelt Választási Bizottság a Ve. 218. § (2) bekezdés a) pontja szerint a jogsértés tényét állapítsa meg; b) pontja szerint a jogsértőt tiltsa el további jogsértéstől; valamint d) pontja szerint a jogsértés elkövetőjére szabjon ki bírságot.*"

Ezt követően Kérelmező 2 a Kúriához benyújtott felülvizsgálati indítványában arra mutatott rá, hogy a támadott határozat jogszabálysértő, mert "az NVB nem vizsgálta meg és nem bírálta el a kifogástevő Ve. 218. § (2) bekezdés a) pontja szerinti, a jogszabálysértés tényének megállapítására vonatkozó kérelmet", valamint azért, mert "a kifogástevő kérte a jogszabálysértés tényének megállapítását, erről a kérelméről azonban az NVB nem döntött. ...

A Ve. 214. § (1) bekezdése szerint az NVB-nek a „kifogásról” kell döntenie, ami a kifogás teljességét magában foglalja, ezért a kifogásban foglalt valamennyi kérelemről érdemben szükséges a választási bizottságnak döntést hoznia. Ez következik egyebek mellett a kérelmezőt megillető tisztességes eljáráshoz való jogból [Alaptörvény XXIV. (1) bekezdés]. A jogszabálysértés tényének megállapítása független a Ve. 218. § (2) bekezdés b)-d) pontokban felsorolt további, csak a jogsértő személyének ismeretében alkalmazható jogkövetkezménytől, annak alkalmazására akkor is lehetőség van, ha a jogsértő személye nem ismert.”

Ehhez képest a Kúria végzésének indokolása szerint: “[33] Téves az az álláspontja is, hogy az NVB nem bírálta el teljeskörűen a kifogást. A kifogás az NVI szavazási levélsomagok kézbesítése kapcsán, kifejezetten az NVI felelősségének a megállapítását kérte, (kifogás 5. pont második bekezdés), nem pedig absztrakt, az elkövető személyétől független jogszabálysértés megállapítását, így nem volt helye a Ve. 218. § (2) bekezdés a) pontja alkalmazásának.”

Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria – kirívóan okszerűtlenül – iratellenes indokolással élt, amikor azt állította, hogy a Kérelmező nem kérte a Ve. 218. § (2) bekezdés a) pontja szerinti jogkövetkezmény absztrakt megállapítását.

4.3. Az Alkotmánybíróság gyakorlatát a jelen ügyre vonatkoztatva arra a következtetésre juthatunk, hogy a kereseti kérelem ki nem merítése, illetve jelen esetben a Kúria általi szándékos félreértése olyan kirívó törvénysértésként értékelhető, amely eléri az alaptörvény-ellenesség szintjét, mivel a törvénysértések következtében nem érvényesülhetett a jogorvoslathoz való jog lényegi tartalma, illetve a sérült a kérelmező tisztességes eljáráshoz fűződő alapjoga.

Mindezt súlyosbítja, hogy a döntés közvetett módon egy további alapvető jog gyakorlásával, a passzív választójoggal, a választásokon induló jelölő szervezetek esélyegyenlőségével, valamint a választások tisztaságának megóvásában megnyilvánuló intézményvédelmi kötelezettséggel áll összefüggésben. (Vö. 24/2015. (VII. 7.) AB határozat, Indokolás [27])

A választójoggal összefüggésben az Alkotmánybíróságnak kiterjedt gyakorlata ismert. Az Alkotmánybíróság szerint “[a]z Alaptörvény XXIII. cikke szabályozza a választójogot. Az (1) bekezdésében kimondja: „Minden nagykorú magyar állampolgárnak joga van ahhoz, hogy az országgyűlési képviselők, a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek, valamint az európai parlamenti képviselők választásán választó és választható legyen.” Az Alaptörvény e

rendelkezése alapján a választójog, mind az aktív, mind a passzív választójog Alaptörvényben biztosított alapvető állampolgári jog. Olyan alapvető jog, amely az állampolgároknak az állami hatalom gyakorlásában való részvételét hivatott biztosítani és amelynek érvényesülése azt a követelményt támasztja az állammal szemben, hogy biztosítsa gyakorlásának feltételeit és jogszabály határozza meg gyakorlásának módját, rendjét, valamint garanciáit {3093/2018. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [50]}” {23/2020. (VIII. 4.) AB határozat, Indokolás [66]}

Jelen ügyben a Kúria ténylegesen, érdemben nem vizsgálta meg a felülvizsgálati kérelemben foglaltakat: nem adott számot arról, hogy a megállapított tényállás mellett miért nem került sor a jogsértés tényének megállapítására. A felülvizsgálati indítvány három fő érvéből a Kúria csupán kettő tekintetében terjesztett elő érvelést, a harmadikat anélkül utasította el, hogy ennek indokát adta volna. Az érdemi érvelés figyelmen kívül hagyásával a Kúria megsértette a kereseti kérelem kimerítésének kötelezettségét, ezért a támadott határozat a jogorvoslathoz való jogot, valamint a bírósághoz fordulás jogát, és így a tisztességes eljáráshoz való jogot sérti.

A Kúria döntése tehát azzal, hogy pusztán az NVI felelősségi kérdéséről való döntésnek állította be az alapul fekvő eljárást, alaptörvény-ellenes eredményre vezetett: a Kúria - a Kérelmező által az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes hatósági eljáráshoz való joga sérelmének felhívása ellenére - nem tárta fel az ügy alapjogi összefüggéseit, így törvénysértő mulasztása közvetlenül a XXVIII. cikk (7) bekezdésben foglalt jogorvoslathoz való jogát és a XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát korlátozta alaptörvény-ellenesen, ami egyúttal, közvetett módon egy másik alapjogi, választójogi sérelemmel is járt. A Kúria döntése tehát alaptörvény-ellenes.

4.4. Az előbbiekben kifejtett alkotmányos követelményeknek a Kúria támadott határozata nem felel meg. A Kúria döntése nem merítette ki a felülvizsgálati kérelmet, az abban hivatkozott tényeket, bizonyítékokat és jogsértést ellentmondásosan értékelte és nem adott számot arról, hogy a kérelmet a Kúria valóban, érdemben megvizsgálta. Mindezek alapján a Kúria támadott határozata az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogorvoslathoz való jogát, valamint a tisztességes eljáráshoz való jogát sérti.

5. A Kúria sérelmezett döntése, valamint az azzal fenntartott, legitimált állapot sérti Kérelmezők Alaptörvény XXIII. cikk (1) bekezdésében elismert alapvető jogát.

5.1. Az Alaptörvény XXIII. cikk (1) bekezdése a választójogot, mint alapjogot két egymástól elkülönülő részjogosultságra bontja. Egyfelől a választáshoz való jogra (aktív választójog), valamint a választhatósághoz való jogra (passzív választójog).

Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében: *“A demokrácia elvén alapuló politikai rendszer elengedhetetlen feltétele ezért a stabil, jogszerűen és kiszámítható módon működő választási rendszer. A választói akaratnak a választások révén való kifejezése ugyanis a közhatalmat gyakorló képviselői szerveket „konstituálja, legalizálja és legitimizálja” “ [39/2002. (IX. 25.) AB határozat]. Az Alkotmánybíróság kifejtette továbbá: “Az állam alapvetően széles mérlegelési lehetőséget élvez a konkrét szabályozás területén, a választójog gyakorlásának feltételei azonban nem nehezíthetik meg a népakarat szabad kifejezését, továbbá nem gátolhatják a választójogban kiteljesedő döntési szabadságot.” [1/2013. (I. 7.) AB határozat].*

Továbbá az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata értelmében: *“Az Alaptörvény e rendelkezése alapján a választójog, mind az aktív, mind a passzív választójog Alaptörvényben biztosított alapvető állampolgári jog. Olyan alapvető jog, amely az állampolgároknak az állami hatalom gyakorlásában való részvételét hivatott biztosítani és amelynek érvényesülése azt a követelményt támasztja az állammal szemben, hogy biztosítsa gyakorlásának feltételeit és jogszabály határozza meg gyakorlásának módját, rendjét, valamint garanciáit.” [23/2020. (VIII. 4.) AB határozat; 3093/2018. (III. 26.) AB határozat].*

Az 1/2013. (I. 7.) AB határozat [54] pontja alapján *„a választójog olyan alapjog, amely kizárólag az arra vonatkozó szabályozásban megnyilvánuló állami közreműködés révén érvényesülhet, vagyis gyakorlásának feltételeit, körülményeit az állam biztosítani hivatott.”*

Mint látható az Alkotmánybíróság egyfelől megállapítja a választójog, mint alapjog alapvető fontosságát a demokratikus rendszerben, majd lefekteti az állam szerepét az alapjog gyakorlásának feltételeire tekintettel. Az Alkotmánybíróság által megállapítottak értelmében a választójog, mint alapjog érvényesüléséhez és gyakorolhatóságához az állam tevőleges közreműködésére van szükség. Az államnak jogszabályokat kell alkotnia, garanciákkal kell körülbástyáznia a választójog gyakorlását, gyakorolhatóságát, a választási eljárást magát, továbbá tevőlegesen biztosítani kell más, nem jogi (pl. szervezési, tájékoztatási) eszközökön keresztül, hogy a választópolgárok a meglévő alkotmányos keretrendszerben ténylegesen is gyakorolni tudják. Ezen szabályozások, garanciák és más, nem jogi jellegű keretek

kialakításakor azonban az államnak minden esetben figyelnie kell a választójog, mint alapjog esszenciális tartalmára, azaz arra, hogy az a választópolgár szabad akaratkifejezésére, a törvényhozói hatalmi ág konstituálásában való részvételére szolgál.

Mindezekből következik, hogy a választójognak, mint alapjognak a választójogot, választási eljárást védő garanciák, garanciális jellegű elvek és szabályok is részét képezik. Ezek hiányában a választójog valójában nem lenne gyakorolható, annak tartalma kiüresedne, hiszen egy nem demokratikus választási eljárás képtelen egy demokratikus rendszer legitimálására. Ezáltal a választójog, mint alapjog ernyője alá vonja többek között a választásra vonatkozó, Alaptörvény 2. cikk (1) bekezdése szerinti garanciális jellegű elveket, hiszen ezen elvek érvényesülése nélkül demokratikus választásokról és ezáltal a választójog, mint alapjog érvényesüléséről és meglétéről sem beszélhetünk, ezek hiányában az alapvető jog kiüresedne, esszenciális tartalma semmivé lenne.

5.2. A Kúria azzal, hogy sérelmezett határozatában az NVI levélküldemények választópolgárokhoz való eljuttatásával kapcsolatos kötelezettségét pusztán, mint az NVI útba indítási kötelezettségét értelmezte, melyet az NVI a levélsomagok Magyar Posta Zrt. részére történő átadásával teljesít nem volt tekintettel a választójog, mint alapjog fent kifejtett tartalmára, a választással kapcsolatos garanciális jellegű elveket és nem jogi eszközöket is magában foglaló jellegére.

A szavazólapok magyar lakcímmel nem rendelkező választópolgárokhoz való eljuttatásának megszervezése és lebonyolítása olyan, fent említett nem jogi eszköz, mely kiemelt fontosságú az aktív választójog gyakorlásának szempontjából. A szavazólapok hiányában a magyar lakcímmel nem rendelkező választópolgárok választójogukkal nem tudnak élni éppen ezért az NVI részéről jelentkező szervezési, lebonyolítási hiányosságok közvetlenül vezetnek a választójog, mint alapjog sérelméhez. A Kúria értelmezése alapján azonban a szervezési, lebonyolítási tevékenység maradéktalan megvalósulása feletti örökösödés a levélsomagok Magyar Posta Zrt-nek való átadásával kikerülne az NVI feladat- és felelősségi köréből és átkerülne arra a szereplőre aki éppen a levélsomagokat kezeli. Ez az értelmezés azonban a magyar állampolgárok alapvető jogának védelmét és egyben a magyar választások tisztaságának, integritásának védelmét magánpiaci szereplőkre, valamint harmadik országokra bízna a magyar állam felügyeletének, felelősségének teljes megszüntetése mellett. Ez az értelmezés ellentétes az állami szuverenitás elvével, valamint az Alaptörvény 28. cikk szerinti

józan ész szerinti értelmezés követelményével.

Az NVI felelősségének és felügyeleti kötelezettségének a levélcsomagok Magyar Posta Zrt-nek való átadással történő megállítása azt jelentené, hogy a magyar állam lemond a választásai feletti ellenőrzés egy részéről, a levélcsomagok megérkezése és visszaérkezése tekintetében a jogszerűség kérdésének megítélését és ezáltal a levélszavazatok legitimációs erejének közvetett eldöntését közhatalmat nem gyakorló magánpiaci szereplők, valamint harmadik országok kezébe adná. Így végső soron a törvényhozó és közvetetten a végrehajtó hatalom legitimációjának egy, nem elhanyagolható mértékű része közhatalmat nem gyakorló magánpiaci szereplőktől és más szuverén államoktól függene. A magyar állam ezen felül lemondana a magyar állampolgárok alapvető jogainak védelméről és érvényesítéséről a magyar lakcímmel nem rendelkező állampolgárok választáshoz való alapvető jogával kapcsolatban, azt ugyancsak özhatalmat nem gyakorló magánpiaci szereplőkre és más szuverén államokra ruházná.

Ezáltal a Kúria értelmezése olyan helyzetet eredményez, illetve tart fenn, mely nem illeszthető bele az Alkotmánybíróság által a 22/2016. (XII. 5.) AB határozatban lefektetett szuverenitáskontroll keretrendszerébe, az az által kijelölt alkotmányos keretekbe, melyekkel kapcsolatban az Alkotmánybíróság a következőket fektette le: *“Az Alaptörvény B) cikke értelmében Magyarországon a közhatalom forrása a nép, amely a hatalmat választott képviselői útján, és kivételesen közvetlenül gyakorolja. A gyakorolt államhatalom nem korlátlan hatalom, a parlament csak az Alaptörvény keretei között tevékenykedhet, hatalmának korlátait az Alaptörvény rendelkezései határozzák meg [Vö. 2/1993. (I. 22.) AB határozat, ABH 1993, 33, 36.]. Mindaddig, amíg az Alaptörvény B) cikke a független, szuverén államiság elvét tartalmazza és a közhatalom forrásaként a népet jelöli meg, ezeket a rendelkezéseket az E) cikk szerinti uniós klauzula nem üresítheti ki.”* [22/2016. (XII. 5.) AB határozat].

A szuverenitáskontroll keretrendszere természetszerűleg nem szűkíthető pusztán az Európai Unióval való közös hatáskörgyakorlásra, hanem analóg módon alkalmazható kell, hogy legyen bármely más, a magyar államot, mint szuverén államot megillető hatáskör gyakorlásának explicit vagy implicit átruházására. Ellenkező esetben oly helyzet állna elő, melyben a magyar állam korlátozás nélkül ruházhat át szuverén hatásköröket bármely más szereplőre az Európai Unió kivételével, mely helyzet előállítása és ezen keresztül az állami szuverenitás devalválása természetszerűleg nem lehetett az Alkotmánybíróság célja a keretrendszer megalkotásakor.

Éppen ezért a szuverenitáskontroll keretrendszere által meghatározott alkotmányos értelmezési tartomány a Ve. 277. (1) bekezdésének csak olyan értelmezését engedi meg, mely az NVB felelősségét és felügyeleti kötelezettségét a levélsomagok kézbesítésének teljes folyamatára kiterjeszti. Ebből következően a Kúria által a sérelmezett határozatban megállapított értelmezés nem illeszthető be a szuverenitáskontroll keretrendszer adta alkotmányos értelmezési tartományba, tehát alaptörvény-ellenes.

5.3. A Kúria azzal, hogy sérelmezett határozatában az NVI levélküldemények választópolgárokhoz való eljuttatásával kapcsolatos kötelezettségét pusztán, mint az NVI megküldési kötelezettségét értelmezte, melyet az NVI a levélsomagok Magyar Posta Zrt. részére történő átadásával teljesít nem volt tekintettel a választójog, mint alapjog fent kifejtett tartalmára, a választással kapcsolatos garanciális jellegű elveket és nem jogi eszközöket is magában foglaló jellegére Kérelmező 1 aktív választójoga vonatkozásában.

Kérelmező 1 aktív választójoga gyakorolhatóságának záloga, hogy a levélsomag részére kézbesítésre kerüljön és Kérelmező 1 azt visszaküldhesse és mindez úgy valósulhasson meg, hogy a levélsomag és ezáltal az abban foglalt szavazat integritása és ezáltal a levélsomag legitimációs ereje ne sérüljön, ne kérdőjeleződjön meg súlyosan, hiszen a választási rendszer integritásába vetett bizalom súlyos és alapos megrendülése a választás egésze tekintetében a legitimációs erő elvesztéséhez vezethet, mint ahogy azt a Kenyai Legfelsőbb Bíróság a *Raila Amolo Odinga and other v. Independent Electoral and Boundaries Commission and others* ügyben megállapította.

A Kúria értelmezése szerint az NVI felelőssége és felügyeleti kötelezettsége a levélsomagok Magyar Posta Zrt. részére való átadásával megáll. Ez, a felelősség harmadik országokra és közhatalmat nem gyakorló magánpiaci szereplőkre telepítésének fentebb kifejtett alaptörvény-ellenességére tekintettel azt eredményezi, hogy a levélsomagok kézbesítése és visszajuttatása kontroll nélkül történik. Ezáltal Kérelmező 1 tekintetében megszűnnek azok a garanciák, mind jogi, mind nem jogi jellegűek, melyek az ő alapjoggyakorlásának elengedhetetlen feltételei. Ezáltal Kérelmező 1 választáshoz való alapvető joga az 5.1. részben kifejtetteknek megfelelően kiüresedik, elveszíti esszenciális tartalmát, azzal Kérelmező 1 valójában nem élhet, hiszen levélsomagja, abban foglalt szavaza kontroll nélkül kerül meg- és visszaküldésre, annak legitimitása és ezen keresztül a választási eljárás legitimitása megszűnik.

Mindezekre tekintettel a Kúria NVI felelősségével és felügyeleti kötelezettségével kapcsolatos jogszabály-értelmezése közvetlenül Kérelmező 1 Alaptörvény XXIII. cikk (1) bekezdésében elismert jogának sérelméhez vezet.

5.4. Azáltal, hogy a Kúria nem volt tekintettel a választójog, mint alapjog fent kifejtett tartalmára, a választással kapcsolatos garanciális jellegű elveket és nem jogi eszközöket is magában foglaló jellegére sérelmezett határozatával közvetlenül megsértette Kérelmező 1 választáshoz való alapvető jogát.

A választáshoz való alapvető jog az 5.1. részben kifejtettek szerint, magában foglalja a jog gyakorlását biztosító garanciális jogi szabályozási elemeket, elveket. Ilyen elvek az Alaptörvény 2. cikk (1) bekezdésében kifejtett választási alapelvek, melyek közül különösen releváns jelen eset szempontjából a titkosság, valamint a választás szabadságának alapelve. Ezen elvek érvényesülésének hiányában a választójog, mint alapvető jog kiüresedik, esszenciális tartalma elenyészik, azt az állampolgár valójában nem tudja gyakorolni.

5.4.1. A választás titkosságának alapelvével kapcsolatban az Alkotmánybíróság megállapította: *“a szavazás titkosságának követelménye azt jelenti, hogy az egyes választópolgárok által leadott szavazat tartalma semmilyen körülmények között nem kerülhet nyilvánosságra. Ez az alkotmányos alapelv azt a követelményt támasztja az állammal szemben, hogy a szavazás rendjére és a szavazatok számlálására, összesítésére olyan szabályokat köteles alkotni, és a szavazáskor olyan feltételeket köteles biztosítani, amelyek garantálják, hogy a választópolgár által leadott szavazat tartalma mások számára ne legyen megismerhető, illetőleg megállapítható.”* [32/2004. (IX. 14.) AB határozat]

Mint látható, az Alkotmánybíróság értelmezésében a titkosság a szavat és a választópolgár összeköthetőségének tilalmát foglalja magába. Az Alkotmánybíróság szerint a titkosság elvének sérelmét nem csak az jelenti, ha a szavazat tartalma harmadik személy számára a választópolgárhoz köthetően megismerhető (azaz ha például harmadik személy végignézi az adott választópolgár kire adja le szavazatát), hanem az is ha a szavazat tartalma harmadik személy számára a választópolgárhoz köthetően megállapítható. A megállapíthatóság általánosan elfogadott jelentése nem teljes bizonyosságot, hanem csupán nagy bizonyossággal levonható következtetéseket foglal magában. Ezáltal a titkosság sérelméhez nem szükséges, hogy a választási eljárásban részt vevő harmadik személy minden kétséget kizáróan

megállapíthassa, hogy az adott választópolgár kire adta le a szavazatát, csupán az szükséges, hogy nagy valószínűséggel következtetni tudjon arra. Ezen következtetésnek adott esetben alapot adhat az adott választópolgár viselkedése is.

Azzal, hogy Kérelmező 1 számára a levélsomagot a VMSZ aktivistája kézbesítette a levélsomagot és olyan állítást tett, hogy ő gondoskodik a levélsomag begyűjtéséről, ebben betöltött szerepéhez ragaszkodott, olyan helyzetet idézett elő, melyben a választópolgár, jelen esetben Kérelmező 1 viselkedése alapján megállapíthatta szavazata tartalmát az alapján, hogy a választópolgár hajlandó-e átadni neki a levélsomagot vagy sem, hajlandó-e azonnal kitölteni az aktivista jelenléte mellett a szavazólapokat vagy sem, megkérdőjelezi-e az eljárás jogszerűségét vagy sem. Mindezen reakciókból, valamint a választópolgárnak a VMSZ, mint szervezet felé tanúsított magatartásából, tekintve, hogy a VMSZ jól meghatározható és jól artikulált politikai preferenciákkal rendelkezik az országgyűlési választáson induló pártok tekintetében, a VMSZ aktivistája, mint a választási eljárásban a levélsomag kézbesítőjeként résztvevő személy nagy valószínűséggel következtethetett arra, hogy a választópolgár, így Kérelmező 1 kire adta le szavazatát. Ezáltal a levélsomagok VMSZ aktivisták általi kézbesítése és begyűjtése sérti az Alaptörvény 2. cikk (1) bekezdés szerinti titkosság elvét és ezen keresztül az azt magában foglaló, Alaptörvény XXIII. cikk (1) bekezdése szerinti választójogot, mint alapjogot.

5.4.2. A választás szabadságának alapelve a választás, a választói döntés külső befolyástól mentességét foglalja magában, a választási döntéseket nyílt választásokon jelenlévő karhatalmi erőkkel, vagy a választási döntéshez kapcsolódó informális szankciókkal befolyásoló rendszerekkel állítja szembe a demokratikus választási rendszert.

Azzal, hogy a VMSZ levélsomagot kézbesítő aktivistája a levélsomag kézbesítésével együtt kampánytevékenységet is folytatott, továbbá emellett a levélsomag begyűjtéséhez, abban betöltött szerepéhez is ragaszkodott, a döntés magától értetőségét hangsúlyozta, nyomást helyezett Kérelmező 1-re választási döntésének befolyásolása érdekében, a választás döntés meghozatalának pillanatában. Ezáltal a választói döntés nem lehetett külső befolyástól, nyomástól mentes, így szabad sem. Így a VMSZ aktivistája, mint a választási eljárásban a levélsomagok kézbesítésén keresztül résztvevő személy eljárásával megsértette az Alaptörvény 2. cikk (1) bekezdés szerinti választás szabadságának alapelvét, és ezáltal az azt magában foglaló, Alaptörvény XXIII. cikk (1) bekezdés szerinti választójogot, mint alapjogot.

5.4.3. A fentiekben kifejtettek szerint az Alkotmánybíróság értelmezésében a titkosság megsértése nem csupán megismeréssel, hanem megállapítással, azaz nagy valószínűségű következtetéssel is megvalósulhat. Azzal, hogy a VMSZ aktivistája a levélsomag kézbesítésével együtt kampánytevékenységet folytatott olyan helyzetet teremtett, amelyben a választópolgár, így Kérelmező 1 reakciója, valamint az alapján, hogy a kampánytevékenységet követően hajlandó volt-e az aktivista számára visszaadni a kitöltött szavazólapokat tartalmazó levélsomagot vagy megkérdőjelezte-e az eljárás jogszerűségét, nagy valószínűséggel következtethetett arra, hogy Kérelmező 1 hogyan szavazott. Mindezekre tekintettel a VMSZ aktivistája, mint a választási eljárásban a levélsomagok kézbesítésén keresztül résztvevő személy eljárásával megsértette az Alaptörvény 2. cikk (1) bekezdés szerinti választás titkosságának alapelvét, és ezáltal az azt magában foglaló, Alaptörvény XXIII. cikk (1) bekezdés szerinti választójogot, mint alapjogot.

Azáltal, hogy a Kúria nem vizsgálta a levélsomagok VMSZ aktivisták általi kézbesítésének jogszerűségét, a kézbesítésnek a választójog, mint alapvető jog gyakorolhatóságára kifejtett hatását közvetlenül és az alapjogsértő helyzet fenntartásával is hozzájárult Kérelmező 1 Alaptörvény XXIII. cikk (1) bekezdésében foglalt alapvető jogának sérelméhez.

5.5 Azáltal, hogy a Kúria nem volt tekintettel a választójog, mint alapjog fent kifejtett tartalmára, a választással kapcsolatos garanciális jellegű elveket és nem jogi eszközöket is magában foglaló jellegére sérelmezett határozatával közvetlenül megsértette Kérelmező 2 választhatósághoz való alapvető jogát.

A választhatósághoz való alapvető jog az 5.1. részben kifejtettek szerint, magában foglalja a jog gyakorlását biztosító garanciális jogi szabályozási elemeket, elveket. Ilyen elvek az Alaptörvény 2. cikk (1) bekezdésében kifejtett választási alapelvek, melyek közül különösen releváns jelen eset szempontjából a választás szabadságának alapelve. Ezen elvek érvényesülésének hiányában a választójog, mint alapvető jog kiüresedik, esszenciális tartalma elenyészik, azt az állampolgár vagy párt valójában nem tudja gyakorolni.

A passzív választójog, a magyar választási rendszer sajátosságaiból nem csak egyének, hanem egyénekből álló pártlisták választhatóságát is magában foglalja. Utóbbi esetben a jellegadó elemnek nem a listán lévő egyének, hanem maga a lista és annak jelölőszervezettel,

2

jelölőszervezetekkel való affiliációja tekinthető. Ebből logikusan következik, hogy a passzív választójog jellegénél fogva nem kizárólag természetes személyhez kapcsolódó jog, hanem azzal a jelölőszervezetek is rendelkeznek. Ebből kifolyólag a választójog, mint alapjog által magában foglalt alapelveknek a jelölőszervezetek vonatkozásában értelmezett passzív választójoggal kapcsolatban is érvényesülniük kell.

A fentiekben kifejtettek szerint a választás szabadságának alapelve a választópolgár külső nyomás, választás pillanatában jelentkező befolyásolás nélküli döntési lehetőségét foglalja magában. Ez a döntési lehetőség azonban csak akkor valósulhat meg ténylegesen, ha a választópolgárnak lehetősége van valamennyi párt üzeneteihez hozzájutni, valamennyi pártot, mint lehetséges választást a választási döntés pillanatában átgondolni. Éppen ezért a választás szabadságának alapelve a passzív választójog tekintetében, mint a jelölőszervezetek közötti választókhoz való eljutás tekintetében értelmezett esélyegyenlőség Ve. 2. § (1) bekezdés c) pontja szerinti alapelv értelmezhető, azon keresztül érvényesül.

Azzal, hogy a VMSZ aktivistája kampánytevékenységével a Fidesz-KDNP-t népszerűsítette, a Fidesz-KDNP listájára való szavazást szorgalmazta (de legalább a Demokratikus Koalíció, a Jobbik Magyarországért Mozgalom, a Momentum Mozgalom, a Magyar Szocialista Párt, az LMP – Magyarország Zöld Pártja és a Párbeszéd Magyarországért Párt által alkotott Egységben Magyarországért pártszövetség ellen fejtett ki kampánytevékenységet), miközben más jelölőszervezetekről nem, vagy kizárólagosan negatív kontextusban tett említést, megbontotta a jelölőszervezetek közötti esélyegyenlőséget és nem tette lehetővé, hogy Kérelmező 1 a választási döntés előtti kulcsfontosságú időpillanatban valamennyi jelölőszervezetre vonatkozó releváns, egységes, egyenlő és rendszerezett információval rendelkezzen, valamennyi jelölőszervezetet, mint reális választási lehetőséget megfontoljon. Utóbbi lehetetlenségét a VMSZ aktivistája azzal is fokozta, hogy időnyomást helyezett Kérelmező 1-re a levélsomag begyűjtésének szándékával és a döntés magától értetődésének hangsúlyozásával, így téve méginkább lehetetlenné, hogy Kérelmező 1 a lehetőségeket átgondolhassa. Mindezekkel a VMSZ aktivistája, mint a levélsomagok kézbesítésén keresztül a választási eljárásban résztvevő személy, megbontotta a jelölőszervezetek közötti esélyegyenlőséget, kizárta, hogy az egyes jelölőszervezetek ugyanolyan realitású, értékű választásként tűnjenek fel a választás pillanatában, ezzel megsértette a választás szabadságának Alaptörvény 2. cikk (1) bekezdés szerinti elvét és ezzel megsértette Kérelmező 2 Alaptörvény XXIII. cikk (1) bekezdés szerinti választhatósághoz való alapvető jogát.

Azáltal, hogy a Kúria nem vizsgálata a levélcsomagok VMSZ aktivisták általi kézbesítésének jogszerűségét, a kézbesítésnek a választójog, mint alapvető jog gyakorolhatóságára kifejtett hatását közvetlenül és az alapjogsértő helyzet fenntartásával is hozzájárult Kérelmező 2 Alaptörvény XXIII. cikk (1) bekezdésében foglalt alapvető jogának sérelméhez.

6. Kérelmező 1-nek az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében foglalt alapvető jogát sérti, hogy a választójogának gyakorlásához nélkülözhetetlen szavazási levélcsomagot csak kampánytevékenység kíséretében tudta átvenni. Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése szerint “mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák”.

Az Alkotmánybíróság a 3516/2021. (XII. 13.) AB határozatában kifejtette, hogy “az Alkotmánybíróság – többek között – a 3308/2020 (VII. 24.) AB határozatban összefoglalva a magánszféra védelmének fejlődését, utalt arra, hogy az alkotmánybírósági gyakorlat már az Alaptörvény hetedik módosítását megelőzően is a magánélet fokozott védelmét rögzítette, amikor megállapította, hogy: „Az Alaptörvény a magánélet sérthetetlenségének joga alá eső védett jogviszonyok körét jelentősen kibővíti az előző Alkotmány szabályaihoz képest. ...” {9/2014. (III. 21.) AB határozat, Indokolás [42]} ... Míg az Alaptörvény II. cikkébe foglalt emberi méltósághoz való jog, továbbá a VI. cikk (1) bekezdése szerinti magánszférához való jog közötti kapcsolat különösen szoros voltát hangsúlyozva kifejtette: „Az Alaptörvény II. cikke megalapozza a magánszféra alakítása érinthetetlen területének védelmét, ami teljesen ki van zárva minden állami beavatkozás alól, mivel ez az emberi méltóság alapja. Az Alaptörvény értelmében a magánszféra védelme azonban nem szűkül le az Alaptörvény II. cikke által is védett belső vagy intimszférára, hanem kiterjed a tágabb értelemben vett magánszférára, (kapcsolattartás), illetve a térbeli szférára, is, amelyben a magán- és családi élet kibontakozik (otthon).” (Indokolás [42]) Az Alkotmánybíróság korábban a 3212/2020. (VI. 19.) AB határozatában is kiemelte, az Alaptörvény hetedik módosítása megerősítette a magánélethez való, illetve az ahhoz kapcsolódó jogok védelmét, új szabályozási szintre emelve azt. A korábbi, a magánszféra nevesített, néhány elemének védelme helyett komplex, általános védelmet nyújtva, mely kiterjed az intimszférára, továbbá a tágabb értelemben vett magánszférára, az egyén családi életére, otthonára, kapcsolattartására. {[57]-[58]}

Kérelmező 1 a választójogának gyakorlásához nélkülözhetetlen szavazási levélcsomagot a

lakcímén csak kampánytevékenység kíséretében vehette át, ekként sérültek a magánélet és az otthon védelmére vonatkozó alapvető jogai.

7. Kérelmezők hozzájárulnak ahhoz, hogy az indítványt – magánszemély Kérelmező 1 nevének és egyéb személyes adatainak (személyi azonosító, lakóhely, születési hely és idő) kivételével – az Alkotmánybíróság a honlapján közzétegye.

8. Kérelmezők nyilatkoznak, hogy az ügyben a perújítás lehetősége kizárt, azt nem kezdeményezték.

Budapest, 2022. március 31.

Tisztelettel,



dr. T. Tóth Balázs

ügyvéd

Mellékletek:

1. Ügyvédi meghatalmazás Kérelmező 1-től
2. Ügyvédi meghatalmazás Kérelmező 2-től
3. A Kúria Kvk.I.39.354/2022/5. számú végzése
4. Kérelmező 2 felülvizsgálati kérelme
5. Magánszemély kifogása és annak mellékletei

